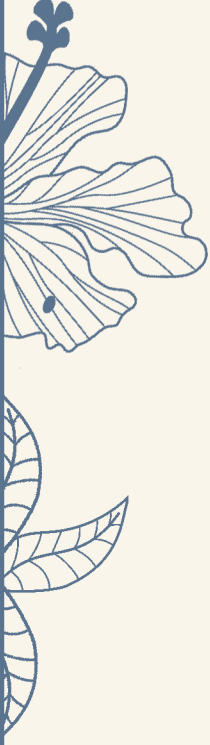

k
a
n
t
i
n

- *"Ah Şu sınavlar!"*
- *"Burçlar düzmeceyse..."*
- *"Git ve yap!"*
- *"Bayan mı kadın mı?"*
- *"Gerçekten sever mi?"*
- *"Okusan ne olur?"*

mayıs 2023

İçindekiler

<i>İçindekiler</i>	2
<i>editörden: karışık günlere karışık tost</i>	3
<i>"Ben de burçlara inanmam..."</i>	4
<i>Kim icat etti şu sınavları?</i>	6
<i>"Tek Vücut"</i>	8
<i>Alışkanlıklar</i>	10
<i>Bayan mı Kadın mı?</i>	12
<i>"Uzumsuz"</i>	16
<i>Ekran Başı Efkâr</i>	20
<i>Kitap Okurken Beynimize Ne Olur?</i>	22
<i>"Balıkçı Kasabası"</i>	24
<i>Teşekkür</i>	25

EDİTÖR:

MEHMET DOĞU ÇİFTÇİ

YAZARLAR:

POYRAZ SİVRİOĞLU, ECE YURDUGÜL, MİNA RONA KARAGÜLLE,
DEFNE SELİN ÇETİN, İDİL TÜRKÖZÜ, NİSAN ELA GÜLER

editörden: karışık günlere karışık tost

Mehmet Doğu Çiftçi 10/D

Merhaba sevgili Kantin sakinleri!

Uzun süredir Kantin’de işler kesat idi denebilir... Eh, öğrenci hayatının en olağan parçası duraklama dönemleri. Önemli olan, bir şekilde devam edebilecek iradeyi toparlamak, şevki kırmamak.

Şubattan beri zaten çığırının [*çığır: iz, patika, yol*] ne olduğunu kimsenin bilmediği işler iyice çığırından çıkmış durumda, herkes için böyle. *Yıkık zihinlerdik, yıkık binalarımız var artık.*

Tam da bu dönemde, ister istemez kalem tutmanın değeri de bedeli de artıyor. Bedel, kalem tutsak bile nasıl çizildiği belli olmayan kurmaca sınırlara tutsak olmaksızın, değeri bu sınırları aşmanın da tek yolunun yazmak olması. Bu “Ben şunu yazdım!”, “Ben de bunu yazdım!” durumu değil, bize lazım olan en küçük dile gelmeyen düşüncüyü bile, ustalıkla veya acemilikle kağıda dökabilen insanlar. Otobüs sırasına kaynayan adama içinden küfreden bir insan, gerekli uyarıyı dile getiremiyorsa bir sorun vardır zaten. *Dün otobüs sırasında, yarın mülakatlarda veya yarışmalarda yapar o ustalar kaynağı.*

Şu dünyada çok zeytinyağı kompleksli insan var, daracık bir şişedeyiz sanki, hep üste çıkmaya çalışıyorlar. *Altta kalanın canı mı çıksın, sesi mi?*

Bu sayıda sizler için geçtiğimiz karışık günlerde merak ettiğiniz, sormaya çekindiğiniz, söylemekten utandığınız, yazmaktan geri durduğunuz milyon şeyden ve milyar sayfadan birkaç sayfa derledik.

Afiyet olsun.

“Ben de burçlara inanmam, tüm kovalar gibi.”

Ece Yurduğül 9/A

Sonu sırf “loji” ile bitiyor diye astroloji, ufoloji gibi konuları bilimsel sanan nice insan bulunmakta hatta astronomi ile astrolojinin aynı şey olduğunu düşünöner bile var. Gökbilimci Carl E. Sagan bu durumu şöyle özetliyor :

“Yıldızlara iki şekilde bakılabilir: Ya oldukları şekilde ya da olmalarını dilediğimiz şekilde.”

Astroloji, yıldızların hesabı manasına gelen “Astrologia” kelimesinden türemiş. Türk Dil Kurumunda “Yıldız falcılığı” olarak da geçiyor. Astrolog Robert Currey’e göre;

“Astroloji, gezegenlerin ve yıldızların konumları ve hareketleri ile dünyadaki yaşam arasındaki bağlantı ve bunun sonucunda ortaya çıkan uygulamalardır.”

Burada size yazın gittiğim astronomi kampında yaşadığım bir anımı anlatmak istiyorum. Kampın ilk gecesinde her yere teleskoplar kurulmuştu. Sanki gece olmamış gibiydi, hiç bu kadar parlak görmediğim yıldızlar havayı aydınlatıyordu. Yıldızlar sanki gökyüzüne sığmayınca ufuktan yeryüzüne dökülmüş gibiydiler. Avcı takımıyıldızında parlaklığıyla Ay’a kafa tutan bir yıldız vardı. Hemen onu inceleyen teleskopun yanına gittim. Gözümü cama dayamış bakarken yanımdaki görevli “Bu Betelgeuse yıldızı.” dedi ve bu yıldız şu an ölüyor. Ben, “Nasıl ölebilir, şu an yerinde duruyor.” dediğimde güldü. Bu gördüğün, yıldızın 60 yıl önceki hali, dedi, biz hiçbir gök cisminin şu andaki hâlini görmüyoruz. Yani eğer günlük burç yorumunda yazanlara göre kararlar veriyorsanız yaşamınıza şu an hayatta bile olmayan bir yıldız yön veriyor olabilir.

Eğer bu “burçlar” düzmeceyse;

Neden bu burçlar ve özellikleri aslında işe yaramasalar bile insanlar işe yaradıklarına ikna oluyorlar?

Bunun psikolojideki karşılığı: *Barnum etkisi.*

Barnum etkisi; insanların kişilikleriyle ilgili açıklamaları (aynı açıklama herkes için geçerli bile olsa) doğru sayma eğilimidir. Bizim burçlara inanamamızdaki en önemli neden “insan” olmamız. Çünkü insan hayatının her anında bir “açıklamaya” ihtiyaç duyar. Bunun burçlarla ilişkisi yok. Bir açıklama, bizi onaylayacak bir dış sese ihtiyaç duyarız. Bunu ararız sürekli.

Barnum Etkisi de burada devreye giriyor. İnsan burç özellikleri gibi genel tanımların özellikle kendisi için yazıldığına inanmak istiyor, Kişinin doğum tarihi ve doğum yeri gibi kendine özel bilgilere dayanması da astrolojiye bir nebze daha güvenilirlik kazandırıyor. Ayrıca insanlar olarak, olumlu geri bildirimleri, olumsuz geri bildirimlere göre hatırlama olasılığımız daha yüksek. Bu nedenle astrolojinin olumlu yönlerini kabul etmek kolay.

Yani burcumuzun artı yönlerine inanmak bize daha kolay geliyor.

Kim İcat Etti Şu Sınavları ?

Poyraz Sivrioğlu 9/C

Ah Şu sınavlar, her öğrenci hayatında en az bir defa kendine hatta o anda çevresinde kim varsa Şu soruyu sormaktan kendini alamaz: “*Bu sınav işini kim icat etti?*” Bu konunun nereden aklıma geldiğini birçoğunuz anlamıŐtır.

Önce Google’da aradım ama güvenilir bir kaynak bulamadım. Bir sürü araŐtırmadan sonra sorumuzun (ya da sorunumuzun) cevabını Bilim ve Teknik dergisinin 1996 yılında yayınlanan haziran sayısında buldum ve bulduğum sonuç aslında beni çok ŐaŐırtmadı. Ekonomik anlamda birçoğ geliŐmiŐ ülkenin günümüzde başının belası Çin karşıma çıktı.

*Birçoğumuzun başının belası olan **SINAVLARIN** ortaya çıkıŐı ŐuymuŐ:*

Tarihçi Philip Dubois’ya göre, ilk sınav MÖ 2200 yıllarında Çin’de uygulanmaktaydı. Her üç yılda bir, devlet memuru seğimi amacıyla uygulanan bu sınavla müzik, okçuluk, binicilik, güzel yazı yazma, aritmetik, askerlik, tarım ve coğrafya gibi alanlarda yeterlilik değerlendirmesi yapılıyordu.

Üç ayrı bölümden oluŐan bu sınavların ilkinde, tümü erkek olan adaylar 24 saat boyunca, sınav uygulamalarının yapıldığı küçük bir evde kalıp, bir Őiir yazarak ona uygun bir de beste yapıyorlardı. Bu sınavı geğebilenlerin oranı genellikle, baŐvuran aday sayısının %1’i ile %7’si arasında oluyordu.

Birinci aŐamayı geğenlere, ikinci ve daha insafsız bir sınav uygulanıyordu. İkinci sınav üç gün üç gece sürüyordu. Bu sınava girenlerin de ancak %1’i ile %3’ü başarılı oluyor ve imparatorluğun başkenti olan Pekin’de üçüncü bir sınava giriyorlardı. Bunların da %3’ü kadarı devlet memuru olmaya uygun görülmüyordu.

Çin’de bu sınavların yapılmasına, 1905 yılına kadar devam edildi.

19.yüzyılda İngiltere ve Fransa'da da devlet görevlileri için sınav uygulamaları yapılmaya başlandı.

İlk resmî sözlü sınavlar 1219'da Bolanya Üniversitesi'nde yapılmıştır. 1636'da Oxford Üniversitesi'nde de diploma derecesi vermek için sözlü sınav uygulamaları yapılmıştır. 19. yüzyılda bireylerin zihinsel niteliklerine ve bunların ölçülmesine ilgi duyulmaya başlandı.

Okullarda ve devlet örgütlerinde yazılı sınavların kullanılmasına İngiltere, Avrupa'nın birçok ülkesi ve ABD'de 1860'larda başlanmıştır.

Sınavların kısa tarihçesinden de anlaşılacağı üzere ömür biter, sınav bitmez. Lise giriş ve üniversite sınavlarına girecek öğrenciler, sınava giren sadece öğrenciler diye düşünmeyin. Okuduğunuz okullardan mezun olup iş hayatına atıldıktan sonra da sınavlar yakanızı bırakmayacak.

Onun için en güzeli sınavları başımıza bela edenleri öğrendikten sonra sınavlarınıza güzelce çalışın.

Bu işten kurtuluş yok anlayacağınız.

“Tek Vücut”

Mina Rona Karagülle 9/C

Bir çift tanıyordum. Görseniz nasıl âşıklar. Arkadaşlığımızın sürdüğü yıllar boyunca kıskandım onları.

Birbirlerini sevgi sözcükleriyle şımartır, bitmek bilmeyen iltifatlarıyla delirtirlerdi yakınlarını. Oksijen kaynaklarıymış gibi sarılırlardı birbirlerine. Ayrı kalmaları gerekse gözleri dolar, biri hastalanırsa ikisi de yatardı günlerce.

İlk başta “Ne tatlı bir çift!” diye düşünen herkes ilişkilerinin aşktan fazlası olduğunu anladıkça korktu bundan. Asla hissedemeyecekleri hisler korkutur bazen insanı.

Onlar mor ve sarı gibi ayrılmaz bir bütündü. Kimi buna inanmadı. Kimiyse “Genç âşık, ne kadar aptallar...” diye güldü kendi kendine. Yıllar geçti. Hepimiz büyüdük. Reşit olduktan sonra hayat değişti. İş, faturalar ve yalnızlık girdi işin içine. En azından benim için. İkili de değişti kendi içlerinde. Söylediğim gibi. Onlar “o” ve “o”ndan oluşmuyorlar asla. Mor ve sarı, turuncu ve mavi, yeşil ve kırmızı. Onlar kan ve acı.

Yaz geldi ve geçti. Bazen güldük parklarda, bazen ağladık garda. Ayrıldığımız oldu. Asla ayrılan onlar olmadı. Kırklarımıza geldiğimizde, günlerden en sıcakta görüşmek istediler benimle. Çok mutlulardı. Bana yıllardır içinden çıkamadıkları probleme bir çözüm bulduklarından bahsettiler. Sonunda tek vücut olabilmenin yolunu. Geçen bunca zaman bana dostluk etmemişti. Sonsuza kadar yalnız olacağıma inancım beni teselli etmişti. “En azından inancım var.” diye düşünmüştüm. Keşke bu inanç başarıya olsaydı.

Tek vücut olmak bana kedimi anımsattı. Ne de “tam” bir hayvandı o. Biraz zeki, biraz bela, biraz kızgın ve biraz dost. Kıpırdayan dudaklarına bakakaldım. Dinliyordum elbette. Ben hep dinlerim. Yalnız aklım başka işlerle meşguldü. Mesela balıklar... Onlar da benim gibiler aslında. Ne kadar yaşadıkları önemsiz. Dönüp durdukları cam kap. Ve değişmeyen aptal oda. Mor ve sarı o günden beri çıkmadı karşıma. Ne bir çağrı ne bir mesaj. Keşke o gün dinleseydim onları. Dinledim tabii. Ben iyi bir dinleyiciyim. Anlasaydım keşke dediklerini. Belki o zaman şaşmazdım eski karıncalanan televizyonda gördüğüm sıcak yüzlerine. Dâhiyane planları buymuş demek. Bağırarak gülmeye başladım sade boş odamda. Yankım bile eşlik etmedi bana.

Gerçekten de başarmışlar “tek vücut” olmayı.

ALIŞKANLIKLAR

Nisan Ela Güner 8/D

Sevgili okuyucular, bu yazımda sizlerle nasıl alışkanlık kazanacağımız hakkında konuşacağım.

Etrafınızda mutlaka düzenli uygulanan alışkanlıkların çok faydalı olacağını söyleyen birileri olmuştur. Pek de haksız sayılmazlar. Büyük ihtimalle denediniz ve başaramadınız. Eğer ki başardıysanız gerçekten kendinize çok fazla faydası olduğunu bilin.

YA BAŞARAMAYAN TARAFTAYSANIZ?

Hepimiz zaman zaman hayatımızı yoluna koymak için bu tür alışkanlıklara sahip olmayı deneriz. Çoğunlukla kötü bir not aldığımızda her gün düzenli çalışmak ya da diğerlerine göre güçsüz olduğumuz bir konuda iyileşmek için her gün antrenman yapmak gibi birçok hedef koyarız.

Ders çalışma örneğini ele alalım. Normalde hiç çalışmayan biriyseniz, hedef olarak hergün 4-5 saat çalışmak gibi bir hedef koymak sizi motivasyonunuzu kırmaktan başka hiçbir işe yaramaz. Hedefleriniz bu kadar yüksek olursa bir gün hedefinizi gerçekleştiremediniz diye hemen vazgeçersiniz. Ayrıca ders çalışmaya hiç alışık olmadığınız için size bu hedefi gerçekleştirmek çok zor gelecektir. Belki ilk gün motivasyonla başarabilirsiniz. Ama bir kaç gün içerisinde beyniniz ders çalışmamak için her türlü bahaneyi bulacaktır.

PEKİ NE YAPABİLİRİZ?

Küçük hedefler koyarak başlamak önemlidir. Böylece hedefinizi gerçekleştirmek kolay olur. Mesela günde 1-2 saat ders çalışarak başlayıp zamanla artırırsanız çok daha etkili olacaktır ya da günde 2-3 saat antrenman yapmak yerine yarım saat-bir saat antrenman yaparak başlamak hem fiziksel hem de ruhsal sağlığınız için daha iyi olacaktır. Aynı zamanda daha motive olabilirsiniz(!).

GERÇEKTEN MOTİVE OLMAK BU KADAR ÖNEMLİ Mİ?

Kesinlikle **HAYIR!**

Bazen her gün düzenli ders çalışan ya da düzenli antrenman yapan birilerini (Hep aynı örnekleri verdiğim için kusura bakmayın.) gördüğümüzde nasıl her gün motive olduklarını merak ederiz. “Nasıl bu kadar motiveveler?” ya da “Ben neden hiç motive olamıyorum?” diye kendi kendimize sorarız.

Cevabı basit. Kimse her zaman motive olamaz. Hepimiz bazen güzel, bazen de kötü günler yaşarız. Bazen yorgun, bazen enerjik hissederiz. Çünkü hepimiz İNSANIZ.

O ZAMAN NASIL ALIŞKANLIK KAZANACAĞIZ?

Bir örnek vererek başlayalım. Birçoğumuzun her gün yaptığı alışkanlıkları var. En basitinden her gün iki kere diş fırçalamak ya da uyandıığımızda yüzümüzü yıkamak bunlara örnek olabilir. Bunları yapmak için bir motivasyona ihtiyacımız yoktur, sadece yaparız. Çünkü yapmamız gerekir. Daha büyük alışkanlıklara da böyle bakmak yararlı olabilir.

Birkaç ay önce günde 12 saat ders çalışan birinin videosuna denk geldiğimde böyle düşünmeye başladım. O ana kadar ben de motivasyonun gerekli olduğunu düşünürdüm. Videosunda bunu sadece her gün yapması gereken bir görev olarak gördüğünden ve motivasyona ihtiyaç duymadığından bahsediyordu. Bana çok mantıklı geldiğinden bunu hayatımda uygulamaya başladım. Gerçekten işe yaradığını kendi gözlerimle gördüm ve motivasyon eksikliğini bir bahane olarak kullandığımı fark ettim.

Kabul etsek de etmesek de maalesef çoğumuz motivasyonu bahane olarak kullanıyoruz. Kimse ders çalışmaya bayılmıyor, her zaman motive olmuyor. Bunlar sadece **BAHANE**.

Yapman mı gerekiyor, hedefin mi var? SADECE GİT VE **YAP**.

Tabii ki bazı zamanlar alışkanlıklarımızı gevşetebiliriz. Bunların sıklığı çok olmadıkça bunda herhangi bir problem yok. Kimse mükemmel değil. Emin ol, o çok imrendiğin başarılı kişiler bile bazen alışkanlıklarını gevşetiyor.

Önemli olan, motivasyon olsun olmasın gerekeni yapmak.

BAYAN MI? KADIN MI?

Defne Selin Çetin 9/C

'Bayan değil kadın!'

Eminim ki hepimiz bu slogana hayatımızın bir döneminde rastgeldik. Şahsen ben ilk kez, bir 8 Mart'ta okulumuzdaki üst sınıf öğrencilerin sıralarımıza yapıştırdığı, üzerinde feminist sloganlar yazan kâğıtlar sayesinde tanışmıştım.

Küçük ve bilgisizdim, feminizm üzerine fazla okuma yapmamıştım. "Bunlar alt tarafı kelimeler" diye düşünmüştüm. *"Nesi bu kadar önemli olabilir ki?"*

Büyüdükçe anladım ki dil, toplumun gerçeklik algısının mimarıdır ve gerçekliği tasarlamak, böylece sosyal normları oluşturmak ağızımızdan çıkan sözcüklerin işidir. Dolayısıyla ataerkil toplumun stereotiplerini sosyal hayatımıza dayatmakta zorlanmamasının sebebinin, kadınların alt sınıf olarak görüldüğü toplumlarla kültürel etkileşimlerimiz sonucunda çoktan dilimizi işgal etmiş olması olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

İşte bu yüzden bu işgali ve dilimizde sebep olduğu yozlaşmayı önleyebilmek için toplumun algılarıyla oynayan belirli kelimeleri daha uygunlarıyla değiştirmek yaşadığımız toplumun birer bireyi olarak görevimizdir.

Bu yazıda bahsedeceğim konu muhtemelen anladığınız üzere "bayan" ve "kadın" tartışması.

Ancak direkt konuya girecek olursam ataerkil düzende "kadın" sözcüğüne yüklenen tabulaştırıcı anlamı açıklamak istiyorum.

Dilimizde dişi cinsiyeti belirtmek için kullanılan iki kelimeyi açıklamakla başlayacağım: kız ve kadın. TDK'nin tanımına göre kadın "Erişkin dişi insan, hatun, hatun kişi." anlamlarına gelir. Erişkin dişi insan ifadesinin altını çizerim, zira kadın kelimesi -kız kelimesinin aksine- tıpkı erkek gibi bir cinsiyet tanımıdır, saklanması gereken bir ayıbı bulunmamaktadır. Kız sözcüğü ise sözlükte "dişi çocuk" anlamına gelir.

Gördüğümüz gibi sözcüklerin aslında ayrımcı bir tınısı bulunmaz ancak bu iki sözcük zamanla anlam kötüleşmesine maruz kalarak günümüzde toplumun büyük çoğunluğuna göre dişi bireyin bekâretini ya da medeni durumunu niteleyen kavramlar hâline gelmişlerdir. Kadın sözcüğü bekâretini kaybetmiş, evli kadınlar için kullanılırken kız sözcüğü bakire genç kız bağlamında kullanılmaktadır.

Sanırım toplumumuzda 'bekâret' kavramının büyük bir tabu olduğu oldukça aşikâr. Bu nedenle toplumumuzda kadın sözcüğünün sosyal hayatta kullanılmasının ayıplanmasına şaşmamak da gerek.

Özellikle de çoğu Orta Doğu toplumunda olduğu gibi dişil kavramların hemen cinselliği çağrıştırdığı ülkemizde. "Kadın" denilmekten korkulmasının başlıca sebebi bu cinsellik tınısı.

Ataerkilliği benimseyen insanları dehşete düşüren yegâne şey özgürleşmiş, reşit dolayısıyla üzerinde kolay kolay tahakküm kurulamayacak "kadınlar."

Maazallah eğer kadınlar böyle nitelendirilmelerinin normal olduğunu düşünürse ne ahlaksız bir toplum oluruz değil mi? Özgürleşiriz falan! İşte ahlaksızlaşmamak için bu "edepsiz", "günahkâr" ve "kaba" sözcüğün yerine kullanılacak başka bir şey bulmamız gerek, demiş büyüklerimiz. Böylece "kadın" yerine "bayan" diyerek zihinlerindeki cinsellik düşüncesini yatıştır- maya karar vermişler. "Bayan" tıpkı "Bay" gibi bir hitap sözcüğüdür, saygınlık belirtir ve sözcüğün kendisi ayrımcılığa sebebiyet vermez. Sorun, kullanım şeklidir.

Örneğin mağazalarda reyonların hedef kitesini belirtmek için neden cinsi- yet belirten "erkek" sözcüğünün yanına cinsiyet ifadesi olmayan "bayan" gibi bir hitap kullanılmaktadır? Bu raddede işin kibarlıktan ziyade maskeleye amacı taşıdığı açıktır. Toplumda bir cinsiyet ifadesinin kullanımını neden sansür gereği oluşturmaktadır?

Sizce de bu durum toplumun dişil cinsiyete yüklediği anlamı sorgulatmıyor mu?

Kadın sözcüğünün bile toplumun çoğunluğuna cinsellik çağrıştırması ve bu yüzden tabulaştırılıp yerine farklı sözcükler getirilmeye çalışması size de insanlığın başlangıcından beri var olan iki cinsiyetten birine saygısızlıkmış gibi gelmiyor mu? Eğer basitçe mantık yürütebilen bir insansanız bu sorularımın cevaplarının "Evet." olacağını varsayıyorum.

Ancak bu demek değil ki hitap sözcüklerinin kullanılması gereken alanlarda, örneğin toplu taşımadaki bir kadına "hanımefendi" değil, kabaca "kadın" diyelim. Bu saygısızlık olarak karşılanacaktır. Tıpkı aynı senaryodaki bir erkeğe "beyefendi" değil, yine kabaca "erkek" dememiz gibi. Mesafe ve saygı gerektiren ortamlarda cinsiyet niteleyen sözcüklerin kullanılması elbette saçma olurdu. Yazımda bunu savunduğumu iddia etmenin ne kadar saçma olacağı gibi.

İzin verin bir anımı anlatayım, geçen sene bir arkadaşımla öğle yemeği yerken bir şekilde bu konu açıldı. Neymiş efendim, bir Onedio videosu izlemiş, bir adam bir kadına kapıyı tutarken "Buyrun, bayanlar nden..." dediği için kadının sertçe "Bayan değil, kadın diyeceksiniz." diye tepki vermesine sebep olmuş. Çoğu Onedio skeci gibi bunun da gerçek dışı ve abartılı hatta bu sloganın yaratıcılarına saygısızlık olduğunu açıklamama gerçekten gerek var mı?

Kısacası mesele kelimelere takılmak değil, tam tersine, birilerinin "kadın" kelimesine bu kadar takılması. Oysa dil hepimizin. Doğru kelimeyi doğru yerde kullanmayı, kullanınca da geleceği anlamı bilmek lazım.

“Uzuv-suz”

Mina Rona Karagülle 9/C

Yoktu elleri, ayaklarını yitirince kaçmışlardı onlar da. Ayaksız bir insan ellerini kullansa ne olurdu sanki? Yürüyemeyecek, tutamayacaktı günlüğünü, yazamayacaktı bacaklarının yalnızlığını. Zaman geçti. Yaraları kapanmadı.

Öyle bir kayıptı ki kolları için, gece gündüz ağladılar. Zeminde kayarak ilerler, onun için serileceğine ondan serilirdi kızıl halı. Kendine el yapabileceği fikrini ona yaşlı sokak köpeği Hook verdi. Yıllar ona acımamıştı. Artık ne iz sürebiliyor ne koruyabiliyordu sokağını.

Ne zaman takdir edilmişti en son?

Kaç yıl önce elin teki kafasını okşamış, cesurluğunu övmüştü? Anımsayamıyordu. “Yaşlılıktan” diye avutuyordu kendini. Unutmak bazen gerçeklerden az korkutucuydu. Adam bu fikri ne kadar beğense, ne kadar teşekkür etse de okşayamadı başını.

Omuzlarını silkti ve köpekten özür diledi. Elleri olmayan biri nasıl okşasaydı başını? Marangozhanenin yolunu tuttu. Kapısı tahtadan ve tekmeleyerek kolayca açıldığından (Ayaklarının görevini bacakları almıştı, sonuçta kapı tekmelemek özel yetenek gerektirmiyordu.) kısa sürede el hazırlıklarına başlamıştı. İlk başta çatallardan bir el yaptı kendine. Epeyce uğraşmıştı ama sonuçtan memnundu.

El işlerinde iyi olduğu söylenemezdi. Zaten elleri olmayan birinden iyi olmasını bekleyemezsiniz. Ama sonuç gerçekten güzeldi. Kıkırdayarak taktı yeni elini. Uzun süredir yapamadığı şeyleri denemeye karar verdi. Listenin başında sadık dostu köpeğe verdiği el sözünü tutmak vardı.

Heyecanla koştu kulübenin yanına. İsmi seslenerek uyandırdı Hook'u. “İyi bir nedenin olsa iyi olur.” diye homurdandı yaşlı köpek. Yamuk dizilmiş eski çatallardan yapılmış yeni ellerini gördüğünde ise sustu.

Bakışları hevesle sırtan adamın umut dolu gözlerine kaydı. Ne kadar aptaldı bu insanlar. Beceriksizce yapılmış bu çirkin el bu kadar mutlu etmişti onu. Kaç yıllık dostlukları için gülümsedi köpek. “Elinden her iş geliyor.” dedi ve gülmeye başladı.

Neyse ki insan pek zeki sayılmazdı. Köpeğin gülüşüne güldü ve ona sonunda kafasını sevebileceği haberini verdi. Hook bu işe pek sevinmiş durmuyordu. Ona bakarak kaşlarını çattı ve “O sivri çatallarla bana dokunmayı düşünmüyorsun, öyle değil mi?” diye çemkirdi.

Köpek haklıydı. Eski çatallardan yaptığı elleri gerçekten de tehlikeli duruyordu. Peki, madem, o da kendisine yeni bir el yapardı. Soluğu marangozhânedede aldı yeniden. Bu sefer yaşlı dostu da merakına yenik düşmüş, peşine takılmıştı. Birkaç aksaklık (Dişlerini kullanarak halatı koparmaya çalışırken halatın ani kopuşuyla düşmüş ve boya kutularını Hook’un üzerine devirmişti.) sonucunda adam yepyeni bir ele sahipti. Bu sefer eski fırçaları bir araya getirmiş, koluna sıkıca bağlamıştı.

Köpek somurarak tebrik etti. Pembe olmayı hiç yakıştıramamıştı kendine. “Ellerin tamam. Peki ya ayakların?” diye ekledi. Adam düşündü. Evet, ayaklarının olmaması sorun yaratıyordu. Nereye gitse kırmızı lekeler bırakıyor, salyangoz misali sürünüyordu. Ama ayakkabı giyse de rahat edemiyordu. Elleri kadar eksikliğini çekmiyordu ayaklarının. Alışmıştı artık. “Ellerim kadar önemli değil.” diye cevapladı, “Hem ayaklarım olsa neyi farklı yapardım ki?” Demesiyle marangozhânenin kapısının açılması bir oldu. Bir çift ayak yanaştı yanlarına.

Hook fal taşı gibi açılmış gözlerle bir adama, bir ayaklara baktı. Adamsa kafası karışmış görünüyordu. İlerledi, durdu, köpeğe baktı, kafasını kaşdı. Sessizliği bozan ayaklar oldu. “Selam eski dostum, bizziz nasılsın?” öbür ayak ekledi; “Açıkçası beden olmadan yaşamak zormuş.” İnsan biraz düşündü ve “Ayaksız yaşamak hiç de zor değil.” dedi. “Beni asıl zorlayan ellerimi kaybetmek, onları gördünüz mü?” “Hayır,” diye yanıtladı ayaklar. “Bizi geri istemiyor musun?” diye sordu sağ ayak. “Koşmak istemez misin?” diye devam etti sol ayak. Biraz düşündükten sonra “Sizi istesem bile nası...” diye girdi söze adam ama sözünü bitirmeden ayaklar üzerine koşmuş ve sert bir darbeyle

onu yere indirmişti bile. Köpek tüm bu olanları uzaktan izliyor, gördüklerinden emin olmak için ara sıra patileriyle gözlerini ovalıyordu. İnanılmazdı ayak parmaklarını oynatabilmek.

Yeniden koşabilmek.

Ayaklar konuşmayı kesmişti şimdi. Nasıl birleştiklerini anlamamıştı adam. Ama önemli de değildi zaten. Zıpladı, tek ayaküstünde durdu, döndü. Elleri kadar özlemini çekmediği ayaklarına kavuşmak çok mutlu etmişti onu. Sakinleştiğinde Hook'un yanına koştu ve "Şuna bak ayaklarım var!" diye bağırdı. "Şimdi tek eksiğin düzgün eller.." diye yanıtladı köpek. Adam güldü ve fırçadan ellerini köpeğe uzattı. Hook bağırarak geriledi "O pis şeylerle bana dokunmayacaksın herhâlde!" "Çatallara sivri, fırçaya pis diyorsun, kafanı hiç sevemeyeceğim bu gidişle." dedi adam ve altında açılan koca bir deliğe düşerek gözden kayboldu. Hook dehşet içinde deliğe koşsa bile yetişemedi.

Geçit çoktan susam tanesi kadar küçülmüştü. Köpek daire çizdi, yeri kazdı, uludu. Hiçbiri adamı geri getirmedi. "Keşke daha çok yanında olsaydım." diye iç geçirdi. Aniden burnuna düşen bir yağmur damlasıyla irkilerek uyandı. Sıçrayarak yattığı yerden kalktı ve yan odada uyuyan adamı kontrol etti. Adam küçükken bir kazada kollarını ve bacaklarını kaybetmişti. Evde eğitim aldığından odasından izlediği köpek ailesi dışında arkadaşı yoktu. Hook doğana kadar aileyle arkadaş olduğu da sayılmazdı. Ama Hook her gün penceresinin önüne yatar, saatlerce çocuğu dinlerdi. Hook'un eve girmesine tüye alerjisi olan annesi ve gazeteden başını kaldırmayan babası bile razı olmuştu.

Çocuklarını mutlu eden tek şey pis bir köpekse ellerinden ne gelirdi? Hook hiç sevilmemişti. Onu tek seven kişi kolları olmayan bir adam ve ailesi ise çocukları olmasa zehirli et ile tüm "pislikten" kurtulacak bir aileydi. Rüyalarında bile tek el değmemişti başına.

Gülümsedi Hook. Dostunu huzurlu görmek yeterdi.

Bir haftadır kalkmadığına göre amma eğlenceli bir rüyaya dalmıştı.

“ekran başı efkâr”

TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI VE EKRANA KARŞI DUYGULAR BESLEMENİN

İdil Türközü 8/C

Bu kadar büyük bir dünyada insanların onlara yakın olan ve gerçekte tanıdıkları insanlar yerine ekran başında tanıştıkları, daha gerçek olup olmadığını bile bilmedikleri kişilere âşık olmaları normal mi? Bence, hayır. Karşımızdaki kişi önümüzde dursa bile ondan şüphelenirken, tam olarak güvenemezken ekran başından hangi söylediği doğru, hangi söylediği yalan olduğu belirsiz insanlara güvenmek pek normal değil. İnsanların gerçek hayattan soyutlanmalarına sebep olan ilişkiler yaratmaları, kendilerine yeni kimlikler bulmaları son zamanlarda toplumun bir parçası hâline geldi ve insanlar bunu normalleştirmeye başladı. İnsanların özel hayatlarını belki sesini duymadıkları kişilere anlatması sosyal medyanın ve günümüz toplumlarının bir sorunu hâline gelmiş olsa bile çoğu insan hâlâ ortadaki tehlikenin farkında değil.

Bu tür ilişkileri ayakta tutan asıl şey ise bir gün buluşma ve aynı yerde bulunma umududur. Bazı “sanal” çiftler bunu başarsa, buluşup ilişkilerini sürdürebilseler bile; çoğu çift ya buluşamıyor ya da buluşunca hayal kırıklığına uğruyor. Bu hayal kırıklıklarının asıl sebebi ise kişilerin sanal ortamda kendilerine yarattıkları sahte kimliklerdir. Bunları önlemek için karşıdakine gerçek kişiliğinizi anlatmanız ve yansıtmanız gerekir. O zaman da insanların kafasında şu soru ortaya çıkıyor: Acaba gerçek beni tanırsa sever mi? Peki sevmezse o cidden size uygun biri sayılabilir mi?

Cevabı bellidir: Hayır.

Günümüz dünyasında akıllı telefonların insan yaşamında büyük bir yeri vardır. İnsanlar gezdikleri yerleri, yedikleri yemekleri sosyal medyada diğer insanlarla paylaşmakta ve diğer insanlar sanki o kişi oradayken, onu yaparken sokaktan geçen biriymiş gibi bakıp geçmeleri sosyal medyayı hayatımızın büyük bir parçası hâline getirdi. Sosyal aktiviteler yerine sosyal medyada gezinmeyi tercih eden insanlarla dolu bir dünyada yaşamaktayız ve bu da insanları ekrana bağımlı yapmakta.

Bu bağımlılıkla birlikte insanların ekrana karşı duygular beslemesi tabii ki de tahmin edilemez bir şey değildi. Peki bu bağımlılıktan bir süre sonra kurtulunca o duygular hâlâ eskisi gibi sürecektir mi? Ben pek sanmıyorum. İnsanların birilerine bu kadar kolay bağlanma ve onlardan aniden soğuma huyları günümüz dünyasında ilişkilerin en büyük sorunlarından biri olarak tanımlanmakta. Sosyal medyanın etkisi bir gün insanlar üzerinden kalkınca ve insanlar gerçek hayata ve gerçek kimliklerine, kişiliklerine dönünce bu ilişkilerin insanlar için hiçbir önemi kalmayacak ve insanlar “sanal” kimliklerinden sıyrılıp gerçek yaşantılarına dönecekler.

Özetlemek gerekirse, insanların kolay güvenmeleri, hemen bağlanmaları ve tanımadıkları insanlara duygular beslemeleri ve bunun beraberinde ortaya çıkan sorunlar bir gün sona erdiğinde kimse yaşadığı uzak mesafe ilişkileri hatırlamayacak ve o insanlar ayrıca kendilerine yarattıkları sahte kimlikten vazgeçecektir. Gerçek dünyaya dönen ve eskiden kendine yarattığı kimliği reddedecek, belki o kimlikten utanacak hâle gelen insanlar oluşturacak toplumu.

Kitap Okurken Beyninize Ne Olur ?

Poyraz Sivrioğlu 9/C

Bazı insanlar okumanın sizi farklı dnyalara götürdüğünü ve aynı zamanda da size farklı rollere girme olanağını tanıdığını söyler. Buna ek olarak, bugün biliyoruz ki bunlarla ilgili okuduğunuzda beyinde gerekleŖen birçok süreç de var. AŖađıda size bu süreçlerin nasıl iŖlediđini açıklayacağız.

Kitap okurken beyniniz uyarılar ile dolu olur çünkü bu aktivite beyninize hem kısa hem de uzun vadede bir sürü yarar sağlar. Örneğin stresi azaltır, uyku kalitenizi arttırır, hafızanızı ve kelime dağarcığını geliŖtirir ve hatta zekanızı bile arttırır. Ancak, çok az insan kitap okurken beyinlerine tam olarak ne olduğunu bilirler.

Genel olarak, okumak sonunda anlama ulaŖan bir kelimeyi deŖifre etme sürecidir. Ve, araŖtırmaların bakıŖ açısından bakıldığında aynı anda gerekleŖen tüm küçük süreçleri bilmek ilginçtir. Bunun amacı, bilim insanların tüm adımları tanımlanabilmesi ve böylece öğrenme yetersizlikleri olan insanlara yardımcı olabilmesidir.

Yakın zamana kadar bir kiŖi kitap okuduğunda beyinde gerekleŖen süreçleri gerçek zamanlı bir Ŗekilde bulabilmek çok zordu. Ancak Ŗimdi nöro-bilim bir görev sırasında beynin aktivitelerini görmemize olanak tanıyor. Bu, fonksiyonel manyetik rezonans görüntüleme ve diğer teknikler sayesinde mümkün olan bir Ŗey. Buna ek olarak, daha küresel bir açıdan bakacak olursak, nörobilim okumak ile biliŖ, duygular, öğrenme ve biliŖsel performans arasındaki iliŖkiyi bilmekle de ilgileniyor.

Beynin basılı bir kelime ile karŖılaŖtıktan sonra sol arka bölgesini aktif hâle getirmesi sadece 400 milisaniye sürer. Burası, yazım ve fonolojik kodlama alanlarının bulunduğu yerdir. Eğer kelimeyi hlihazırda biliyorsanız o hlde morfolojik, sözdizimsel ve anlamsal tanımlama anında gerekleŖir.

Morfolojik tanıma en temel süreçtir. Burada, beynin sol ön bölgelerinin aktivasyonu sayesinde kelimeyi oluşturan harfleri tanıyabilir ve sonrasında tanımlayabilirsiniz. Benzer bir şekilde, söz dizimini tanımak söz konusu olduğunda da, bunun bir isim mi yoksa bir fiil mi olduğunu ve geçmişe mi, şimdiye mi, yoksa geleceğe mi atıfta bulunduğunu da anlayabilirsiniz. Böylece beyniniz, kelimeleri daha sonra tanıyabilmek için kelimeler arasında ilişkiler kurar.

Bu süreçler beynin farklı bölgelerinde, paralel ve birbirlerine bağlı bir şekilde gerçekleşir. Bundan dolayı, yukarıda açıkladığımız süreci de dikkate alarak, bir kelimeyi gördüğünüzde görsel korteks aktif hâle gelir. Sonrasında da açısız rotasyona geçiş yapar.

Bu noktada kelime önceki iğbiçimli beyin kıvrımına yollanan fonetik bir temsil hâline gelir. Bundan sonra ise Wernicke bölgesi gibi temporal ve frontal bölgelere, kelimelerin gelecekteki anlamları ve anlayışlarına ulaşılabilmesi için, geçiş yapar. İşte o zaman alt ön frontal beyin kıvrımındaki anlam bilgisi ve morfolojik tanımlamaları tekrar bulup birleştirirsiniz. Aynı zamanda, alt frontal kortekse ait tutarsızlık ya da yenilik etkilerini tespit eden mekanizmalar da gerçekleşir. Bu durumun, tutarsız ifadeleri okuduğunuzda gerçekleşme ihtimali tutarlı ifadeleri okuduğunuzda olduğundan daha büyüktür.

Buna ek olarak, kitap okurken aktif hâle gelen duygular dikkat ağlarını da harekete geçirir. Aslında, duygusal sözlük için var olan spesifik mekanizmalar bulunmaktadır. Uzmanlar duygusal anlamda yüklü olan kelimeler okumanın, erotik ya da kaba olmaları fark etmeksizin, nötr olan kelimelere kıyasla onları okuyan kişinin bunun için harcadığı sürede bir artışa neden olduğunu gözlemlemişlerdir. Bundan dolayı duygusal anlamda uyarıcı hikâyeler de motivasyonel ağlar ve dikkat ağlarını etkin hâle getirmek için yararlıdır. Son olarak, prefrontal korteks tüm bilgileri birleştirmek için aktif olur.

Ve bu sayede okuduğunuzu anlarsınız.

“Balıkçı Kasabası”

Opia

Küçük bir kasaba limanında
Tam gece yarısında
Keskin kayaların arasında sarhoşum
Dolanıyorum

Denizin karanlığı yutuyor tüm ışıkları
Yutuyor masum düşleri
Dalgaları yıkıyor
Kirli hayalleri

Çok puslu her şey
Çok bulanık
Kasımın ortası ama
Çok sıcak hava

Netleştirmeye çalışıyor kafam
Sadece seni düşünen kafam
Hava mı sıcak
Yoksa senin düşün mü ısıtıyor beni

Dalgalar bürünüyor senin şekline
Sesini duyuyorum kafamın içinde
Açıyorsun bana kollarını
Söylüyorsun yumuşak şarkını

Bırakıyorum yavaşça kendimi kollarına
Huzur veriyor artık dalgalar bana
Her şeyin sesi kesiliyor yavaşça
Sadece senin sesin çınlıyor kulağım da

SON SÖZ

Okuduğunuz için teşekkür ederiz. Eğer ki siz de yazı, çizim ve fikirlerinizin *kantin*'de yer almasını istiyorsanız, bizimle iletişime geçebilirsiniz.

@kantin_dergi

tfldergisi@gmail.com

Danışman Öğretmen: Elif Safire ÜNAL EL

**k
a
n
t
i
n**

